

IN VERS. XII.

CAP. JESAIÆ XIV.

PERICULUM PHILOLOGICUM,

CONS. AMPL. FAC. PHIL.

PUBLICE PROPONIT

ANDR. JOHANNES LAGUS,

S. THEOL. LICENT. ET IN FAC. PHILOS.

ADJ. ORD.

PARTIC. III.

RESPONDENTE

JOHANNE GUSTAVO ASKELÖF,

OSTROGOTHIA - SVECO,

D. I DEC. MDCCCI IN AUDITORIO MAJORI

VENTILANDA,

HORIS F. M. CONSVETIS.

A BOÆ,

IN OFFICINA FRENCKELIANA.

VICE-PRESIDENTSKAN,

HÖGÄDLA FRU

ANNA CHRISTINA
TENÄTTUS,

FÖDD

SCARIN,

Tilegnas dessa Blad af

DESS

Ödmjukaste tjenare

JOHAN GUSTAF ASKELÖF.

trumque crepusculum 7) significat, cum quod noctis initium, tum quod ortum aurorae (unde pro ipsa aurora saepe ponitur) præcedit. Quæ significatio, quin hoc loco voci שחר sit tribuenda, de eo, ob allatam rationem, neutiquam dubitamus 8).

§. VIII.

Jam quidem manifestum esse arbitramur, quod שחר plane idem sit ab HOMERO celebratus

D 2

- A -

7) Sic JOËLIS Cap. II, v. 2. Legitur de locustarum agmine venturo, solis obscurante lumen, & inducente: יומם ענן וערפל mediaque noctis, diem nubis, ac nigri nimbi כבשחן על ההרים פרוש ut CREPUSCULUM expansum super montes; ubi quo absurdior cum Aurora foret comparatio, eo magis mirandum est, eandem a fere omnibus approbari potuisse Interpretibus, quorum quidem sententiis magna concedenda est auctoritas,

*Sed non ut placidis coëant immitia, non ut
Nox media Auroræ geminetur, Lucifer umbris.*

MICHAËLIS (l. cit. Cfr. Jo. CHR. DOEDERLEIN ad Huc:
GROTI ANNOTATT. in VET. TEST. b. I. & MICHAËLIS SUPPL.
ad EX. H. I. c., ubi pluribus idem confirmatur exemplis.

8) Cfr. MICHAËLIS & ROSENmüLLER II, cit.

— Ἀστιρε -- Φανταστος, ὃς τε μαλισα
ἔρχεται ἀγγελλων Φαος Ήντηενεις 1),

— ΕωσΦορος, -- Φως ἔρεων ἐπι γαῖαν
Ου τε μετα μεροκοπεπλος ὑπειρ ἀλα κιδναται Ήντεις 2),

Apocal. XXII, 16. dictus ὁ ἀστερε ὁ λαμπρος και
φρεσινος, lucidissimum *Veneris* sidus 3). Quod vero
tempore matutini crepusculi potissime fulgorem spar-
gens, ei quasi ortum debere videatur; ideo כָּרְשׁ-
nuncupatur, per periphrasin, a LXX non male red-
ditam: ὁ πρωι ἀνατελλων, pulcrum sane, nec temere a
nostratis negligendam, quod tamen non in veteri
solum, sed in recentiori quoque Metaphrasi Svecana
(Prof. Öfversättningen) factum esse observavimus.

§. IX.

Quam vero concinne Babyloniorum Principis
mutanda nec opinato fortuna per hanc imaginem ad-
um-

1) *Odys Rhaps.* XIII, v. 93, 94.

2) *Iliad Rhaps.* XXIII, v. 226, 227,

3) Quae explicatio confirmatur ab omnibus, quos laudavi-
mus, vett, Interpretibus, præter *Syrum*, qui verba
כָּרְשׁ contra sensum reddit מַחְנֵה, mane. Neque e-
sim repugnat HIERONYMI filii crepusculi.

umbretur, nemo non sentit. Hic, qui florentissimo
tum rerum statu ad Deos veluti electus sibi aliis-
que videbatur, superque ceteros terrarum Dominos
præfulgidus

*Χρῶτα λαμπει, ἐωσφόρος
Ἵαντος ὡς ἀσροῖς ἐν ἀλλοῖς ι);*

idem de summo majestatis fastigio præceps actus
non minori repente futurus erat miraculo & horro-
ri, quam de culmine suo violenter dejectum cœli
decus, candide rutilans *Luciferi* astrum. Qui si ge-
nuinus sit verborum sensus, perire videtur vis ar-
gumenti, ab Ill. Jo. DAV. MICHAËLIS, contra ex-
plicationem vocis ליל, a nobis probatam, allati 2):
"de stella matutina si sermo, reñius diceretur *expal-
luiſti*, id enim vere fit, disparent stellæ, quarum a-
gmina claudit Lucifer, & cœli statione novissimus
exit: neutquam *decidisti de cœlo*" &c.; quippe cum
per ipsum hunc lapsum, mirandum adeo & incredi-
bilem, ante oculos quasi sistatur magnificentissimus

E

Rex,

1) PINDARI *Isthm.* IV, 40. Cfr. HOMERI *Iliad.* Rh. V. v.
1. 6; VIRGILII *Aeneid.* L. VIII. v. 587. 590, Vid. VI-
TRINGA l. c. p. 566. not. (*).

2) In *Suppl. ad Lex. H.* pag. 540;

Rex, de gloriæ suæ cacumine ex improviso detur-batus. Quales imagines, omnium quidem linguarum usu frequentatæ, at Hebræis Vatibus maxime solen-nes sunt & propriæ; qui ut in omni parabolarum genere, ex nostro quidem sensu, in his rebus forsitan nimis religioso, efferre se atque exsultare licentius, & audaciæ poëticæ frenos omnes laxare solent 3); ita & in hoc liberius evagantur. Incrementa itaque regnorum floremque perennem pingentes, Solem fistunt, lunam & stellas multiplici luce splendentes; subversiones contra & tristia fata civitatum minati, lumina cœli nube atraque caligine obducta, immo de fastigiis suis ruentia singunt 4).

§. X.

In vocabulo תְּרוּמָה reddendo a recentioribus di-versimode dissentient veteres Metaphraſtæ; quorum ne

3) Vid. ROB. LOWTH *De S. Poëſi Hebreorum*, Præl. VI. Tom. I. pag. 95-107.

4) E. gr. JESAIÆ XXX, 26; LX, 20, (XXIV, 23); XIII, 10, XXXIV, 4, 21; EZECH. XXXII, 7, 8. Joël II, 10; III, 4. AMOS VIII, 9. Cfr. Cel. Jo. GE. ROSENMÜLLER Comment. in MATTH. XXIV, 29. (*Scholia in Nov. Test.*

ne unus quidem vim & sensum metaphoræ, in verbis נָגָרַת לְאַרְצָה latentis, ad unguem assecutus fuisse videtur.

Negligentiam prodit *Syrus*, נָגָרַת eodem, quo in priori Hemistichio נִפְלֵה reddiderat, exprimens verbo נְקַדֵּה, quod temere varians auctor interpretationis latinæ, in Polyglottis Londinensisibus adjectæ, illic verbo *decidisti*, hic *ruisti* explicat.

Interpretes Græci *Alexandrini* in hoc sicut in antecedente membro, pro secunda persona tertiam substituentes, & forsan cum עֲרָב vocabulum nostrum confundentes, reddunt συνετριβη 1); quorum vestigia superstitione, ut solet, persecutum fuisse Arabem, cuius metaphrasin Bibliis Polyglottis inferuit BR. WATTONUS, probat suum جَنْكَلْ, *fractus, contritus est.*

E 2

Apti-

Norimb. 1799. Ed. IV, 8:o.) Cfr. HORATII *Carm.* Lib. IV.

Od. V. v. 7, 8. V. Ven. LOWTH l. c. & *Præl.* IX. T. I. pag. 160, sq. atque VITRINGA l. c.

1) In unico Cod. *Clem.* habetur lectio varians συνετριβης, quam in textum recepit Editor Bibliorum Polygl. Antwerpenium. Cfr. *Vetus Testamentum ex versione Septuaginta Interpretum* -- Edid. LAMB, Bos, Franequ. MDCCIX, 4:o.

Aptius quidem, at non tamen omnibus numeris perfecte, in Versione latina *Vulgata* נִגְרָעַת veretur corruisti; neque vim vocis & proprietatem penitus exhausisse nobis videtur Paraphrasis Chaldaica, quæ habet אַתְּהַשְׁבֵּת projectus es (ex minus accurata in Bibliis Polyglottis versione), vel potius allisus, prostratus es 2).

§. XI.

Verum enimvero prægnantiorē vocabulo יְנַחֲךְ tribuendam esse significationem, atque vix nisi duobus verbis latine idem posse commode exprimi, unanimi consensu monent recentiorum Philologorum fere cuncti. Ita reddit Jo. CLERICUS 1): recisus es
 Et dejectus: CAMP. VITRINGA 2) & J. A. DATHIUS

excī-

2) Cfr. JOH. BUXTORFFII *Lex. Chald. Talm. & Rabb.* Col. 2251. nec non JO. SIMONIS & JO. COCBEII *Lexica Hebr.* f. v. שְׁבַּע.

1) *Vet. Test. Prophetæ cum Translatione* — *commentario Philologico* — — Amt. 1731, Fol.

2) *Commentar. in libr. Propb. JESAIE*, — — cura C. VITRINGA, qui figuram explicat: *Idem est ac si dixisset, gladio interemtus, projectus es in terram.*

*excisus dejectus es; cum quibus, cæteros ut silentio
prætereamus 3), consentiunt J. CHR. DOEDERLEIN
atque in Comment. ad Jesaiam etiam E. F. C. RO-
SENmüLLER 4). Neque repugnat Germanica MART.
LUTHERI interpretatio: wie bist du zur Erde gefället,
quum Teutonicum fällen, perinde ac Sveticum fälla
etiam significet: cædere aliquid, ut corruat. Ipsius
autem plerumque imitatrix, Versio antiquior Sve-
cana, ducem hoc loco male deferens, uno eodem
que, quod in priori Hemistichio legitur, usq; ver-
bo 5) explicat: huru åst tu til jordena fallen, quam*

E 3

la-

3) Cfr. *Synopsis Criticorum aliorumque Sacrae Scripturae Interpretum* — — *adornata a MATTHÆO POLO*, Fft. ad M. 1678. Fol. & lib. J. A. DIETELMAYER cit. *die Heilige Schrift. &c.* ad h. l.

4) V. lib. & l. cit. — In versione tamen versiculi (pag. 540) male sibi constans, cum SEB CASTELLONE (*Biblia Sacra* — — *denuo evulgata*, Lips. 1778. 8.0) reddit: *de turbatus es.* Quam eandem interpretandi rationem arri-
fisse S. Rev. J. B. KOPPE vertenti [bist du] *gestürzt* (lib. cit. R. LOWTHS *JESAIAS neu überf.* Tom. I. pag. 120), eo magis mirandum nobis videtur, cum habeat ipse li-
ber archetypus: *art cut down.* V. *ISAIAH. A new transl.* — By R. LOWTH.

5) Ab eodem vitio haud multum abest interpres Jesaiæ

labem abstersit quidem recentior Metaphrasis (*Svenska Prof.-Öfversättningen*), substituendo *nedkastad*, sed quod tamen longe abest, ut sensum vocabuli עַזְבָּה perfecte exhauriat.

§. XII.

Originitus nempe significat radix עַזְבָּה *amputavit, resecuit, succidit* 1). Similiter in Arabica lingua جَعَلَ denotat pr. *manu, aure, vel labiis mutilavit; amputavit tale membrum* 2); & Chald. עַזְבָּה *abscidit* 3). Atque in Codice Hebræo præcipue usurpari observavimus עַזְבָּה de violenta excisione rerum procerarum & eminentium, e. gr. *arborum, lucorum, Statuarum &c.* 4).

Hoc

Fennicus, qui tamen antecedens verbum *pudonnut* cum alio, licet propemodum synonymo, *langennut*, hoc loco commutavit.

- 1) V. *Lexica Hebr.* Jo. SIMONIS & Jo. COCCEI f. v. עַזְבָּה.
- 2) Conf. *Lexica JAC. GOLII & EDM. CASTELLI* f. v. جَعَلَ & עַזְבָּה. Conferri forsitan queat etiam جَذْعَنَ, cuius significations ab or. *secandi*, haud absque omni probabilitate derivat Cf. Jo. WILLMETT. V. *Lex. Linguæ Ar.* p. 129.
- 3) V. Jo. BUXTORFFII *Lex. Chalm. Talm. & Rabb.* Col. 392.
- 4) V. e. gr. *Deuter.* VII, 5. XII, 5. *Jes.* IX, 9. X, 33. *Ezech.* VI, 6. *II Chron.* XIV, 2; XXXIV, 14, 7.

Hoc vero loco, ubi pasitive ponitur עֲדָבֵד, notio-
nem *delabendi*, per ellipsis 5) omissam, subintelligi
debere, jubet non modo adjunctum לְאַרְצָה, *in humum*
usque, sed etiam in priori membro נֶפֶל, & nostræ
similis, at plenior locutio: AMOS C. III. v. 14. וּבְנֶרֶשׁ
קָרְנוֹת הַמִּזְבֵּחַ וְפָלוֹ לְאַרְצָה.

Reddimus itaque נֶגֶדְתָּה לְאַרְצָה: *succisus in hu-*
mum usque delapsus es; & admodum nobis videtur
verosimile, quod menti Poëtæ obversata fuerit ar-
bor.

5) His namque assentiri non possumus, qui adeo latam ver-
bo עֲדָבֵד in *Pasiva forma* tribuant vim, ut notionem
etiam *corrudi*, significationis suæ ambitu complectatur,
quippe quum talem explicationem, quantum nobis con-
stat, usus verbi non trahatur. V. E. F. C. ROSENmüLLER
I. c., CAR. AURIVILLIUM in Disf. cit., & Disf. expl. *Aus-
vontæ quædam JESAIANA*, *Præf.* ER. HESSELGREN &
Resp HERM. SCHRÖDERHEJM editam Upsaliæ 1770 4:o, p.
24. Tritissimas autem esse hujusmodi omissiones, non
Verborum modo, *Nominum & Particularum*, sed *Inte-
grorum* quoque *orationis membrorum*, & linguis tum
Orientalibus, cum Græcæ & Latinæ familiares, pluribus
ostendit exemplis Cel. Jo. AUG. WOLF, in *Diatr. de A-
gnitione Ellipsois in interpretatione Librorum Sacro-
rum, Comment. II.* pag. x - xx. Lips. clccc. 4:o.

bor procera, mordacis ope ferri solo æquata; sub cuius imagine, quasi ante oculos fistat violentam potentissimi Monarchæ de summo gloriae culmine præcipitationem 6). Nempe haud insveta Vatibus Sacris fuit metaphora, qua per arbores eximias, florentes & longe lateque conspicuas denotarentur Principes magni regesque; ex. gr. JES. XL, 24.; EZECH. XXXI, 3 - 9. 7).

§. XIII.

Verbi שָׁמַן hocce loco: "nec incopia sed copia bonarum, quæ ultiro semet offerunt, optionemque faciunt difficilem, explicationum laborari" scite observat Ill. Jo. DAV. MICHAËLIS 1). Quam ob rem neque mireris, magnopere adeo in eodem reddendo dissentientes reperiri Interpretes & Commentatores tam veteres, quam recentiores.

A

6) Cfr. EZECH. XXXI, 2 - 12; DAN. IV, 7 - 12; 17 - 23.

7) Conf. S. N. SWEDERUM in Disf. cit. Praef. AURIVILLIO §. IV. pag. 10. Cfr. quoque SAL. GLASSII *Philol. Sacr.* pag. 1107.

8) In *Supplemm. ad Lexica Hebr.* s. v. שָׁמַן.